

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Наставно-научно веће је на седници 18. марта 2016. именovalo комисију за подношење извештаја о оцени докторске дисертације мр Викторије Кромбхолц.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Аријана Лубурић Цвијановић, доцент за ужу научну област Англистика (Наука о књижевности), Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 28. 3. 2013,</p> <p>др Марија Грујић, научни сарадник за ужу научну област Општа књижевност и теорија књижевности и Компаративне студије рода, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2. 11. 2011,</p> <p>др Ивана Ђурић Пауновић, ванредни професор за ужу научну област Англистика (Наука о књижевности), Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 2013</p> <p>др Владислава Гордић Петковић, редовни професор за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, менторка, 3. 10. 2008</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Викторија, Емил, Кромбхолц</p> <p>2. Датум рођења, општина, република: 13. 10. 1982, Нови Сад, Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 26. 11. 2009, Филозофски факултет Нови Сад, „Пол, род и идентитет у романима Тони Морисон“</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Наука о књижевности</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: <i>Метафоре тела и простора у романима Саре Вотерс</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Докторску тезу мр Викторије Кромбхолц чини 216 страница текста и референци, компонована је у шест поглавља, библиографија обухвата 191 референцу, чему је додато седам илустрација у оквиру четири прилога.</p> <p>Поглавља тезе су: <i>Увод</i> (13-19); <i>Тело и телесност: теоријске поставке</i> (19-61); <i>Телесне метафоре у романима Саре Вотерс</i> (61-106); <i>Простор: савремена теоријска разматрања</i> (106-143); <i>Просторне метафоре у прози Саре Вотерс</i> (143-188); <i>Закључак</i> (188-193).</p> <p>Библиографија обухвата странице од 193. до 209. Прилог бр. 1 су <i>Хелена Тројанска</i> Дантеа Габријела Росетија и <i>Лена госпа без милости</i> Џона Вилијама Вотерхауса, бр. 2 је шема затвора Милбанк, прилог бр. 3 су репродукције два бакрореза Ђованија Батисте Пиранезија, прилог бр. 4 су фотографија Херберта Мејсона и насловна страна листа <i>Берлинер Илустрирте Цајтунг</i></p>
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Докторска теза мр Викторије Кромбхолц бави се метафорама и представама тела и простора у романима савремене британске списатељице Саре Вотерс (1966). Корпус тезе чини пет од њених шест до сада објављених дела: <i>Tipping the Velvet</i> (<i>Усне од сомота</i>, 1998), <i>Affinity</i> (<i>Сродне душе</i>, 1999), <i>Fingersmith</i> (2002), <i>Ноћна стража</i> (<i>The Night Watch</i>, 2006) и <i>Мали странцац</i> (<i>The Little Stranger</i>, 2009). Прва три романа припадају неовикторијанском жанровском и тематском оквиру, што их, премда тематски независне и по свим другим структурно-стилским и значењским компонентама аутономне, повезује у органски целовиту слику једне епохе, виђене из јединствено позициониране маргинализоване перспективе. Неовикторијански жанр, који на значају добија деведесетих година двадесетог века, спада у шире дефинисану категорију историјског романа, али се од осталих представника жанра разликује по свом самосвесном приступу викторијанском периоду, будући да испитује сличности и разлике између викторијанског периода и садашњег тренутка, и покушава да реконструише епоху на основу искошених виђења. Неовикторијански романи Саре Вотерс обрађују теме од којих класичан викторијански роман</p>

зазире, као што су алтернативни сексуални идентитети, маргинализоване заједнице или перспектива етничких или друштвених мањина, преиспитујући и положај ових субјеката у савременом друштву, док се њен четврти, пети и шести роман, смештени у ратни и послератни период, такође баве питањима тела и сексуалности, али су те теме измештене у други план и у служби су истраживања других питања, као што су корените друштвене и културне промене у Британији на родном и класном плану које прате период након Првог, односно Другог светског рата.

Прво поглавље тезе *Тело и телесност: теоријске поставке* нуди историјски преглед основних теоријских приступа феномену тела. Имајући у виду чињеницу да је људско тело предмет интересовања хуманистичких наука од давнина, поглавље се најпре враћа почецима филозофског промишљања тела у потрази за коренима дуалистичког мишљења које раздваја телесно од нетелесног, а потом их родно одређује, дијалектички супротставља и хијерархијски устројава. Теоријско поглавље посвећено телу зато почиње нешто детаљнијим прегледом дуалистичког схватања тела у платонистичкој филозофској традицији, образлажући Платонов утицај на даљи развој филозофије у средњем веку. Прекретница у филозофским схватањима тела уочава се и у спекулативној картезијанској традицији, која тело и дух додатно раздваја као суштински различите супстанце. Фокус поглавља се потом окреће феминистичким теоријама чији је први задатак био да се одреде у односу на картезијански дуализам и његово протеривање тела и женског у домен омеђен строгим границама биолошке егзистенције, искључен из токова рационалне мисли и могућности духовне трансценденције. Средишњи део овог теоријског поглавља чини преглед рада двоје релевантних савремених теоријских аутора који се не баве телом као таквим, нити се њим баве примарно, већ му приступају у склопу бављења другим темама: Мишела Фукоа и Џудит Батлер. Њихова теоријска разматрања сексуалности, дисциплине и родних идентитета служе као полазиште за анализу телесних метафора код Вотерсове. Фуко тело смешта у средиште деловања моћи, те показује како друштвени односи моћи користе тело да би постигли ефекте којима теже. Поглавље се превасходно бави првим томом *Историје сексуалности* и историјом казненог система приказаном у делу *Надзирати и кажњавати*, а тај одабир намећу теме и мотиви присутни код Вотерсове. Сара Вотерс и Мишел Фуко обоје теже да критички приступе тези о викторијанској сексуалној уздржаности, с тим што Фуко намерава да привид забране разоткрије као вид регулације, док Вотерсова покушава да поново створи простор изражавања који је та регулација избрисала или учинила невидљивим. Поред Фукоа, анализа представа телесног код Вотерсове теоријско упориште налази у раду Џудит Батлер и њеном превратничком поимању рода као перформативне категорије која не само што није условљена биолошким полом, већ је на известан начин предуслов за његову материјализацију. Батлерова, као и Фуко, полази од конструктивистичког становишта које подразумева друштвено и дискурзивну конструисаност категорија које одају утисак природног, датог и непроменљивог.

Друго поглавље тезе *Телесне метафоре у романима Саре Вотерс* почиње применом теоријских поставки Батлерове на анализу романа *Усне од сомота*, прозног првенца Вотерсове и једног од њених остварења написаних у неовикторијанском жанровском кључу. Један од централних мотива романа јесте мотив преоблачења у мушку одећу и флуидност родног идентитета главне јунакиње Ненси Астли. Кандидаткиња образлаже идеју да се ово дело може сврстати у традицију образовног романа, будући да прати Ненси на путу одрастања и sazревања, с тим што је њено sazревање сексуалне природе, а нарација није крунисана браком као у традиционалном роману, већ лезбејском везом, али и слободнијим изражавањем родног идентитета који не репродукује викторијанске представе о феминитету. Поглавље потом нуди анализу метафоре духа у роману *Сродне душе*, који причу о лезбејској страсти смешта у контекст викторијанске опсесије спиритистичким ритуалима. Истражује се веза између фигуре духа и лезбејске сексуалности која том метафором, како показује теоретичарка Тери Касл (Terry Castle), традиционално бива обестеловљена, дематеријализована и сведена тек на наговештај. Метафори духа истраживање додаје анализу мотива бисера, огледала и двојница као конвенција у кодираном приказивању телесног аспекта лезбејске жеље у књижевности, визуелној уметности и другим видовима културне продукције, конвенција које Вотерсова у својим романима присваја и прерађује. Анализа се на крају окреће примерима конкретних телесних слика – приказима руку, косе и повређеног тела – не само да би се испитала њихова улога у сигнализирању сексуалног опредељења ликова, већ да би се истражиле и друге теме на које те слике упућују, као што су класне разлике, проблем женског стваралаштва и друштвено-историјски потреси.

Поглавље *Простор: савремена теоријска разматрања* садржи преглед најважнијих теоријских приступа простору у другој половини двадесетог века. Најпре се разматра одсуство простора из теоријских токова пре овог периода, када се простор своди на пасивну празнину коју попуњавају предмети и догађаји, а затим се у стваралаштву Анрија Лефевра (Henri Lefebvre), француског социолога марксистичке оријентације, уочавају корени заокрета који подразумева све веће занимање за простор као предмет друштвене конструкције. У томе се огледа заједничко полазиште два теоријска оквира коришћена у тези: тело и простор, две категорије које се традиционално анализирају као природне датости, савремена критичка теорија посматра као производе друштвених сила, појмове који нису вредносно неутрални нити непроменљиви. Стога не чуди што савремена промишљања тела и простора имају изражену политичку димензију. Појмовна веза између тела и жене која је вековима служила (па и данас служи) да се оправдају

мизогинија, хомофобија, дискриминација и насиље постаје предмет ригорозне критичке анализе. Слично томе, критика друштвене организације простора која репродукује класне неједнакости, представе о раси или родне норме неизбежно постају део критичких разматрања класних, расних или родних питања уопште. Представе Лондона контекстуализоване су не само смештањем у богату традицију књижевног представљања Лондона, већ и указивањем на историјске специфичности датог времена: викторијанске епохе и периода за време и након Другог светског рата. Шетња градом смештена је у традицију урбаног истраживања у стилу Бодлеровог фланера (*flâneur*), али се тумачи и кроз призму феминистичких читања фланерије. Поглавље се осврће и на феминистичке приступе теорији простора, те на улогу просторних метафора, пре свега метафоре плакара, у геј и лезбејској теорији. Кандидаткиња се потом изнова посвећује богатом Фукоовом опусу, првенствено његовим анализама затворског система, казнене политике, развоја институционалних одговора на менталну болест и његовом разматрању простора уопште.

У поглављу *Просторне метафоре у прози Саре Вотерс* теоријски оквир за анализу просторних метафора примењује се на исти књижевни корпус. Први део анализе посвећен је роману *Мали странац* чија се радња одвија у велелепном, али трошном здању Хандредс Хол, чије пропадање тече напоредо са све извеснијом пропашћу угледне племићке породице Ерс која га настањује. *Мали странац* је једини међу анализираним романима у коме је тема истополне љубави споредна, док у први план избијају класна и друштвена превирања која илуструју необјашњиви догађаји у Хандредс Холу. Кандидаткиња се у анализи опредељује да приступи роману као потенцијалном примеру готског текста, али га тумачи и из перспективе специфичног жанра, тзв. властелинског романа, што је приступ који се намеће захваљујући класној тематици. Затим се у романима *Сродне душе* и *Цепарош* уочавају одједи фукоовских слика затвора и луднице, које се посматрају као одраз друштвеног положаја јунакиња. Последњи део поглавља посвећен је представама Лондона, које се крећу од готских, застрашујућих и натуралистички детаљних до карневалски живописних, те сложеној интеракцији окружења и јунака.

Романи теже да преиспитају доминантне представе о сексуалности и (махом женској, али понегде и мушкој) хомосексуалности у периодима у којима су смештени, али и у данашње време. Томе значајно доприноси присвајање доминантних метафора тела и телесности и њихова креативна прерада, будући да те метафоре одражавају, али и умногоме обликују, схватања о полу, роду и сексуалности и њихове друштвене последице.

Значај урбаног простора викторијанског Лондона и његових грађевина, у којем њене јунакиње формирају своје идентитете, освајају сексуалне слободе или се суочавају с ограничењима викторијанског, односно послератног британског друштва, такав је да се Лондон може сматрати равноправним протагонистом ових романа. Поред тога, ауторка готово школски примењује неке од идеја савремене критичке теорије, као што је појам хетеротопије преузет од Мишела Фукоа. Фукоов утицај је чит у начинима на које Вотерсова представља просторе јавних институција, као што су затвор и лудница. Приватна сфера викторијанског дома, коју су критичарке попут Сандре Гилберт и Сузан Губар већ разоткриле као простор репресије и заточеништва, код Вотерсове бива даље деконструисана и приказана као простор који примењује дисциплинске мере својствене поменутиим институцијама. Предмед дисциплине је лезбејска јунакиња која одступа од патријархалног нормативног предлошка удаје и рађања. Романи смештени у послератни миље откривају слична ограничења, а ослањају се и на сличне просторне слике.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

(2011) “(In)visibility and Power in Sarah Waters’s *Affinity*”. У: I. Đurić-Paunović and M. Marković (eds.). *English Studies: Views and Voices*, Faculty of Philosophy, Novi Sad, p. 254-265. **M 14**

Рад анализира позиције видљивости и моћи из перспективе филозофских поставки Мишела Фукоа. Роман *Сродне душе* списатељице Саре Вотерс смештен је у озлоглашени лондонски затвор, осмишљен у складу с идејним решењима Церемија Бената и с циљем да се постигне дејство паноптичког принципа – потпуног и сталног надзора над затвореницима. Роман се поиграва овом идејом тако што ликове смешта унутар сложене мреже видљивих и невидљивих позиција, претварајући их у посматраче и предмете погледа. Маргарет Прајор, којој добротворни рад омогућава приступ унутар затворских зидина, испрва се налази у повлашћеном положају у односу на затворенице, које су изложене њеном погледу, да би њена позиција посматрача постала све нестабилнија и контроверзнија, преобраћајући субјекта-посматрача у предмет надзора, што води трагичном крају јунакиње.

(2014) “Discipline and the body: social imprisonment in Sarah Waters’ *Affinity*”. У: Т. Прћић, М. Марковић, В. Гордић Петковић, П. Новаков, З. Пауновић и И. Ђурић Пауновић (ур.). *Енглески језик и англофоне књижевност у теорији и пракси. Зборник у част Драгињи Перваз*. Филозофски факултет, Нови Сад, стр. 637-645. **M 14**

У раду се кандидаткиња бави романом *Сродне душе* савремене британске списатељице Саре Вотерс, тачније статусом који се као лезбејки и уседелици приписује главној јунакињи у викторијанском друштву. Рад се

ослања на теорије Мишела Фукоа о настанку модерног затворског система и мерама за постизање телесне дисциплине. Фуко показује да су принципи просторне и временске контроле над телом, присутни у устројству реформисаног затворског система, рефлектовани кроз многе друге друштвене институције које подразумевају примену дисциплине, као што су рецимо болница или школа, те да силе дисциплиновања делују и ван препознатљивих институционалних оквира, у читавом друштвеном систему. У роману *Сродне душе* строга контрола која је наметнута телима затвореника одраз је наметнуте дисциплине којој је главна јунакиња изложена у властитој породици и ширем друштвеном контексту, што је нарочито значајно имајући у виду њену сексуалност, која не следи хетеросексуалну норму, те њену позицију неудате жене.

(2015) “With Shining Eyes: Watching and Being Watched in Sarah Waters’s *Tipping the Velvet*”. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига XL-1*, стр. 151-162. **М 51**

Рад се усредсређује на комплексну природу погледа у контексту лезбејских веза у којима је присутан елемент родно маркираног прерушавања и сложене визуелне динамике романа *Усне од сомота* Саре Вотерс. Теоријски оквир анализе заснован је на феминистичким теоријама филма, понајвише на анализи мушког погледа коју је Лора Малви провела у студији „Визуелни ужитак и филмски наратив“ (1975), односно на реинтерпретацији и ревизији њених закључака, будући да анализа Малвије не објашњава посматрачке позиције које нису хетеронормативне, те остаје у границама хетеросексуалне бинарне поделе на мушко и женско. Визуелна динамика *Усна од сомота* интензивније се усложњава услед дестабилизације поимања рода која проистиче из теме родно маркираног прерушавања и глумљења мушкарца. Власник погледа није више, ни искључиво ни примарно, само мушкарац; штавише, најагресивније посматрање долази од стране жена које своју пажњу усредсређују на сексуално амбивалентну фигуру – жену у мушкој одећи. Позиције активног и пасивног које Лора Малви користи у анализи такође су деконструисане: будући мушка проститутка, главна протагонисткиња је заштићена од објективишућег мушког погледа и претње сексуалним насиљем која је упућена женама. Уместо тога, позиција жене као посматраног објекта одређена је као позиција моћи а визуелна пажња се више призива него што се избегава. Рад такође истражује просторне димензије посматрања, идентификујући позориште и улице Лондона као места означена маркираним визуелним утицајем. Фигура тзв. фланера (flâneur) добија нову димензију у лику проститутке која је прерушена у мушкарца, и која крстари улицама града док посматра и док је посматрају.

(2015, прихваћено за штампу). “‘Contemporary Fiction in Funny Costumes’: Cross-Dressing in Sarah Waters’ Fiction”. *Култура* 149. **М 51**

Ослањајући се на теорије Џудит Батлер и Џудит Халберстам, рад се бави мотивом прерушавања и транс-одевања у неовикторијанској прози Саре Вотерс. Двострука визура неовикторијанског текста изражена је, између осталог, мотивом прерушавања и транс-одевања. С једне стране, овај мотив преиспитује бинарна схватања рода и сексуалности те деконструира категорије природног и вештачког, али и бинарну логику уопште. Поред тога, он представља прикладну метафору за неовикторијански роман, који и сâм садржи наизглед непомирљиве елементе. Користећи мотив транс-одевања, неовикторијански жанр истражује границе између оригинала и копије, доводећи у питање њено постојање.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Анализа пет романа Саре Вотерс потврђује да су представе тела и простора незаобилазна питања савремене књижевне критике, те да се оне неминовно преплићу и обогаћују међусобна читања. Тела јунакиња и јунака у интеракцији с амбијентом у коме се налазе откривају, али и превазилазе друштвена ограничења. Мр Викторија Кромбхолц приступа са пажњом и посвећеношћу делу Саре Вотерс, доказујући да њени романи показују да историјска грађа као тема савременог британског романа надилази жанровске оквири и постаје начин да се приступи савременим дилемама, или одговори на потребе садашњег тренутка. У томе се нарочито издваја фикционални повратак у деветнаести век као извориште модерног идентитета, али и питања рода, сексуалности и класе која до данас нису ваљано артикулисана. Ауторкина дисертација уверљиво указује да најзанимљивији аспекти стваралаштва Саре Вотерс не проистичу само из рedefинисања сентименталности или карневалског духа урбаног простора, нити само из препознате специфичности лезбејске тематике или пак ревизионистичког импулса, већ и из њене способности да укаже на нека од кључних питања рода, класе и идентитета. Рад феминистичких теоретичарки и критичарки у другој половини двадесетог века доприноси плодноснијим разматрањима тела и телесности, нарочито у светлу полне обележености; теоријски оквир, који је у раду сажето и систематично представљен, указује на обиље мизогиних претпоставки присутних у поимањима тела у западној филозофској и интелектуалној традицији. Значајан допринос савременим проучавањима тела дају нарочито постструктуралистичка теоријска и филозофска испитивања, која омогућавају да се оформи валидан теоријски концепт; слично томе, успон индустријског, а потом и постиндустријског друштва доводи до корених промена у организацији и концепцији простора, те до озбиљнијих промишљања његове друштвене димензије и

конструисане природе. Долази се до закључка у раду да простор, као ни тело, више није схваћен као пасивна, статична категорија, нити се као такав може посматрати, већ се поима као динамички концепт, као нешто што се релативно брзо мења, производи и обликује различитим друштвеним ритуалима и праксама.

Романи Саре Вотерс, ауторке која је и сама компетентан познавалац књижевне историје и теорије, теже да преиспитају доминантне представе о сексуалности и (махом женској, али понегде и мушкој) хомосексуалности у периодима у којима су смештени, али и у данашње време, истражујући обиље специфичности лезбејског идентитета. Томе значајно доприноси присвајање доминантних метафора тела и телесности и њихова креативна прерада, будући да те метафоре одражавају, али и умногоме обликују, схватања о полу, роду и сексуалности и њихове последице по друштвени положај јунака. Занимљиво је стога видети како се телесни идентитет Ненси Астли у *Уснама од сомота* обликује у додиру с просторима кроз које је нарација проводи: позориштем, улицом, богаташким салоном, радничким удерицама. У *Сродним душама* и *Цепарошу* простор и тело повезују односи дисциплине и регулације, исказани на приватном плану једнако колико и у специфичним институцијама: у затвору и лудници, међу преступницима и манипулаторима, у контексту мелодраматизованих заплета заснованих на превари, завери, замени идентитета и елементима натприродног. Чак и када у *Сродним душама* друштвена регулација доведе до дематеријализације и свођења тела на сабласт, оно се управо у репресивним просторима најсиловитије враћа и потврђује своје материјално присуство. У ратном амбијенту *Ноћне страже*, траума, разарање и губитак изражени су просторним и телесним сликама које се смењују, преплићу и допуњују, па представе разореног града, рецимо, упућују на телесну трауму, зграда које више нема на ногу које више нема, и обратно. У *Малом страницу*, неумитна пропаст аристократије и промене које доноси рат исписују се једнако на фасади Хандредс Хола и на телима јунака, болест, смртне ране и ожиљци јасно се указују. И на крају, но никако од најмање важности, романи стварају замишљени простор у прошлости у коме обитавају и делају ликови лезбејки, у којима се очитују лезбејска страст и лезбејска телесност, чиме се отвара простор за писање текста који би омогућио њихово представљање у садашњости.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

С намером да анализира романе Саре Вотерс и проникне у наративне поступке који се користе да би се представила сва комплексност феномена тела и простора као доминантних метафора у друштвеном поретку који је систематски игнорисао или кажњавао телесност а простор доживљавао као могућност санкционисања и ограничавања, Викторија Кромхолц темељно, аргументовано и систематично заснива постулате изучавања опуса Вотерсове, започето пре неколико година у нашој периодици објављиваним радовима о појединачним романима ауторке.

Мр Викторија Кромхолц приступа са пажњом и посвећеношћу делу Саре Вотерс, истичући да њени романи показују како историјска грађа као тема савременог британског романа надилази жанровске оквири и постаје начин да се приступи савременим дилемама, да се одговори на потребе данашњице, да се покрену поступци за превазилажење друштвених и индивидуалних криза. У томе се нарочито издваја фикционални повратак у деветнаести век као извориште модерног идентитета, али и питања рода, сексуалности и класе која до данас остају нерешена.

О делу Саре Вотерс доста је писано у странијој критичкој литератури, нарочито о њеним тзв. неовикторијанским романима. Мр Викторија Кромхолц значајки представља овај релативно нов жанр тако што прецизно и исцрпно каталогизује социјалне и теоријске оквири који су омогућили његов настанак. Иако се ради и о релативно младој научној области, истраживања неовикторијанског жанра су у англофоним академским круговима потакла читав низ студија и чланака, оснивање научног часописа, те увођење нових курсева у универзитетске курикулуме, а институционализацији жанра и жанровских истраживања доприноси највише изучавање појединачних дела. С друге стране, код нас неовикторијанско стваралаштво привлачи пажњу само малог броја научника у друштвено-хуманистичком пољу истраживања и његова проучавања се задржавају на појединачним научним радовима. Стога је ова докторска теза свакако и покушај да се промовише ова динамична област, те да се допринесе ширењу интересовања за њу на нашим просторима.

Кандидаткиња је изабрала дело ауторке која, како и сама истиче, своје романе смешта у периоде историјских и друштвених промена, у времена коегзистенције долазећих и одлазећих вредности, То је време у коме "истовремено постоје све разуђенија мултикултуралност британског друштва и његова растућа ксенофобија, у коме се освајају слободе за припаднике сексуалних мањина, али се проза посвећена ЛГБТ темама и даље награђује посебном књижевном наградом, у коме се све јасније опажа несразмерна заступљеност друштвено подређених група у структурама моћи, али и отпор да се тај однос измени."

<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>Дисертација мр Викторије Кромбхолц Мр Викторија Кромбхолц приступа са пажњом и посвећеношћу делу Саре Вотерс, доказујући да њени романи показују да историјска грађа као тема савременог британског романа надилази жанровске оквире и постаје начин да се приступи савременим дилемама, или одговори на потребе садашњег тренутка. У томе се нарочито издваја фикционални повратак у деветнаести век као извориште модерног идентитета, али и питања рода, сексуалности и класе која до данас остају нерешена.</p> <p>С циљем да анализира романе Саре Вотерс и да проучи стратегије коришћене да би се представила сва комплексност феномена тела и простора као доминантних метафора у друштвеном поретку који их неумитно санкционише, Викторија Кромбхолц темељно, аргументовано и систематично заснива постулате изучавања опуса Вотерсове, започето пре неколико година у нашој периодици објављивањем спорадичних радова о појединачним романима ауторке.</p> <p>Теоријско-методолошка матрица примењена у овом раду открива да се романи Саре Вотерс не могу читати без претходног јасног поимања сложених структура друштвене моћи, позиционирања тела и сексуалних идентитета у друштву и друштвеној хијерархији. Стога је ова докторска теза свакако и покушај да се промовише ова динамична, потенцијално интердисциплинарна област, те да се допринесе ширењу интересовања за нови романескни жанр на нашим просторима.</p>
<p>Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме да</p>
<p>Да ли дисертација садржи све битне елементе да</p>
<p>По чему је дисертација оригиналан допринос науци - Дисертација мр Викторије Кромбхолц проучава једну за српску англистику релативно нову и мало анализирану тему: неовикторијански роман, и алтеритете које овај жанр уводи како у књижевне топове, тако и у савремена читања књижевности.</p>
<p>Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања - нема их</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p> <p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација мр Викторије Кромбхолц <i>Метафоре тела и простора у романима Саре Вотерс</i> прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана.</p>

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Аријана Лубурић Цвијановић

др Марија Грујић

др Ивана Ђурић Пауновић

др Владислава Гордић Петковић